

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

การผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
Quality Longan Production by Farmers in Tha Wang Pha District
of Nan Province

เฉลิมพร ลำน้อย (Chalermporn Lumnoi)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)²

สินีนุช ครูทเมือง แสนเสริม (Sineenuch krutmung sanserm)³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย 2) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยคุณภาพ 3) สภาพการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกร 4) การยอมรับการผลิตลำไยคุณภาพตามแนวการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ลำไย 5) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตลำไยคุณภาพ 6) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการผลิตลำไยคุณภาพ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่ผ่านการขึ้นทะเบียนเกษตรกรในอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน 1,805 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป อธิบายลักษณะข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 55.31 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 26.04 ไร่ มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.98 ราย มีรายได้ของครัวเรือนจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 149,000 บาท มีอาชีพหลักคือการทำไร่ และมีอาชีพรองคือการทำสวนลำไย เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยส่วนใหญ่เป็นลูกค้านานาชาติเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 2) เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตลำไยคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเกษตรกรได้รับความรู้จากช่องทางการส่งเสริมความรู้ในการผลิตลำไยคุณภาพจากสื่อต่างๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 3) เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกลำไยในสภาพพื้นที่ชายเขา ลักษณะดินที่ปลูกลำไยเป็นดินลูกรัง เกษตรกรทั้งหมดปลูกลำไยพันธุ์คือ อายุของลำไยเฉลี่ย 11.41 ปี เกษตรกรทั้งหมดอาศัยน้ำฝนเป็นแหล่งน้ำในการปลูกลำไย มีการตัดแต่งกิ่งลำไยแต่ไม่เคยตัดแต่งช่อดอก มีการใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีทางดิน เกษตรกรทั้งหมดผลิตลำไยในฤดู ขยายลำไยให้พ่อค้าคนกลาง ลำไยที่ขายได้มีเกรด AA เฉลี่ย 852.30 กิโลกรัม เกรด A เฉลี่ย 1,808.75 กิโลกรัม และเกรด B เฉลี่ย 1,374.30 กิโลกรัม เกษตรกรมีรายได้จากการขายลำไยเฉลี่ย 27,660.50 บาทต่อปี 4) การยอมรับการผลิตลำไยคุณภาพในเชิงการปฏิบัติเกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับและนำไปปฏิบัติ 5) เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อเทคโนโลยีการผลิตลำไยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 6) เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมระดับปานกลาง โดยมีปัญหาปริมาณน้ำไม่เพียงพอมากที่สุด มีข้อเสนอแนะได้แก่ ให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเรื่องการควบคุมราคาปัจจัยการผลิตให้มีราคาลดลง ให้มีการจัดตั้งกลุ่มและมีคณะกรรมการจัดซื้อในระดับตำบล และต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้ามาส่งเสริมการผลิตและการตลาด

คำสำคัญ: การผลิตลำไยคุณภาพ จังหวัดน่าน

1 นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช noi_chalerm@hotmail.com

2 รองศาสตราจารย์ แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

bumpen.keowan@stou.co.th

3 รองศาสตราจารย์ ดร. แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

tukstou@hotmail.com

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study 1) individual and socio-economic fundamental condition of longan farmers 2) knowledge and source of knowledge about quality longan production 3) quality longan production condition of farmers 4) adoption of quality longan production by GAP 5) opinions of farmers towards quality longan production 6) problems and suggestions of farmers for quality longan production. The population in this study comprised a number of 1,805 registered longan farmers in Tha Wang Pha District, Nan Province and a number of 327 samples were identified by simple random sampling. Data collection was done by structured interview form. Data was then analyzed by computer program and described by frequency, percentage, mean, minimum value, maximum value and standard deviation. Findings were as follows. 1) Most of the farmers were male with their average age at 55.31 years. They were educated at primary level. Their average agricultural area was 26.04 rai. Their average household agricultural labor was 2.98 persons. Their average income from agricultural sector was 149,000 baht. Their main occupation was crop farming while their subordinate occupation was longan plantation. All of the farmers were members of agricultural institute. Mostly, they were customers of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. 2) By overall, farmers' knowledge on quality longan production was at medium level whereas their knowledge on longan production extension obtained from other media was rated at low level. 3) Most farmers grew their Longan on the foothills. The soil was laterite. All of the planted longan was cultivar Edor. The average age of longan was 11.41 years. All of the farmers depended greatly on seasonal rainfalls which was their water source for growing longan. Pruning was found but they had never done the flower thinning. They spread both chemical fertilizer and manure. Longan production was in season and sold to middlemen. The average production of longan Grade AA was 852.30 kg. The average production of Longan Grade A was 1,808.75 kg. And the average production of longan Grade B was 1,374.30 kg. Their average income from selling longan production was 27,660.50 baht per year. 4) Most of them had adopted and practiced. 5) Their overall opinion towards quality longan production technology was at high level. 6) Their overall problem was at medium level due to insufficient water which was significantly rated at the highest level. Their suggestions included the public sector should provide help regarding price control over production factors to lower price, forming up a group and appointing a purchase committee at sub-district level. Also, they would like the government authorities to promote the production as well as marketing.

Keywords: Quality longan production, Nan Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ลำไย มีชื่อสามัญว่า Longan หรือ Lungan เป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของภาคเหนือตอนบน แหล่งปลูกลำไยที่สำคัญได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน และตาก ลำไยจัดอยู่ในกลุ่มสินค้าส่งออกที่สำคัญทั้งในรูปลำไยสด อบแห้ง แช่แข็ง และลำไยกระป๋อง มูลค่าการส่งออกสูงปีละหลายพันล้านบาท ผลผลิตลำไยสดในแต่ละปีจะใช้บริโภคภายใน ประเทศเพียงร้อยละ 30 และส่งออกในรูปผลสดและผลิตภัณฑ์ร้อยละ 70 จากความต้องการผลผลิตลำไยที่มากขึ้น ทำให้มีการขยายการปลูกลำไยไปทั่วประเทศมีผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์มีนโยบายสนับสนุนการปลูกและผลิตลำไย จึงนับได้ว่าการปลูกและการผลิตลำไยมีโอกาที่จะพัฒนาได้เป็นอย่างดี (โครงการการสร้างเครือข่ายการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงข้อมูลของเกษตรกรและชุมชนกรณีศึกษา, 2554 : ออนไลน์)

สำหรับอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เป็นอำเภอที่เกษตรกรทำสวนไม้ผลส่วนใหญ่จะปลูกลำไย เป็นหลัก อำเภอท่าวังผา ประกอบด้วย 10 ตำบล ตำบลตาลชุมมีพื้นที่ปลูกลำไยมากที่สุดคือ 4,565 ไร่ รองลงมาคือ ตำบลผาตอ 1,096 ไร่ และตำบลศรีภูมิมีจำนวน 1,030.24 ไร่ ตามลำดับ ถึงแม้การปลูกลำไยจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและมีแนวโน้มการขยายพื้นที่เพาะปลูกลำไยอย่างต่อเนื่อง จากความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้น แต่หากการผลิตรายของประเทศไทยประสบปัญหาผลผลิตลำไยออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมากในช่วง เวลาเดียวกันคือประมาณเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม ซึ่งเป็นลำไยที่มีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ มีผลให้เกษตรกรประสบปัญหาการค้าลำไยตกต่ำ

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาสภาพการผลิตลำไยในฤดู ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิต การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย ความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร เพื่อที่จะได้นำข้อมูลผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาการผลิตลำไยของเกษตรกรอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย
2. เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาการยอมรับการผลิตลำไยคุณภาพ ตามแนวการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ลำไย
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตลำไยคุณภาพ
6. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการผลิตลำไยคุณภาพ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยคือเกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน 1,805 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 327 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรกระจายจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตำบลต่างๆ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด แบ่งเป็น 6 ตอน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการจัดอันดับ

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางสังคมและเศรษฐกิจ

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 55.31 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา

1.2 สภาพทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 26.04 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.98 คน มีการจ้างแรงงานเฉลี่ย 8.82 คน เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 149,000 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการทำไร่ และมีอาชีพรองคือการทำสวนลำไย เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิต

1.3 สภาพทางด้านสังคม พบว่า เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นลูกศิษย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมการประชุม

2. สภาพการผลิต พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกลำไยสภาพพื้นที่ชายเขา ลักษณะดินที่ปลูกลำไยเป็นดินลูกรัง ใช้ระยะการปลูกลำไย 8x8 เมตร เกษตรกรทั้งหมดปลูกลำไยพันธุ์อีดอ พื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 6.54 ไร่ โดยซื้อพันธุ์ลำไยมาจากแหล่งพันธุ์ที่เชื่อถือได้ และส่วนใหญ่เป็นกิ่งชำ อายุของลำไยเฉลี่ย 11.41 ปี เกษตรกรทั้งหมดอาศัยน้ำฝนเป็นแหล่งน้ำในการปลูกลำไย โดยส่วนใหญ่ไม่มีการให้น้ำลำไย เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการตัดแต่งกิ่งลำไยและไม่เคยตัดแต่งช่อดอก เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีทางดิน เกษตรกรทั้งหมดผลิตลำไยในฤดู เกษตรกรขายลำไยให้พ่อค้าคนกลาง ลำไยที่ขายได้มีเกรด AA เฉลี่ย 852.30 กิโลกรัม เกรด A เฉลี่ย 1,808.75 กิโลกรัม และเกรด B เฉลี่ย 1,374.30 กิโลกรัม เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการขายลำไยเฉลี่ย 27,660.50 บาทต่อปี

3. ความรู้และแหล่งความรู้การผลิตลำไยคุณภาพ

3.1 การศึกษาระดับความรู้ของเกษตรกรในการผลิตลำไยคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ ภาวรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ของเกษตรกรในการผลิตลำไยคุณภาพ

ประเด็น	ระดับความรู้ของเกษตรกร
1. การเตรียมดิน	ปานกลาง
2. การวางระบบน้ำ	น้อย
3. การคัดเลือกพันธุ์ลำไย	มาก
4. การขยายพันธุ์ลำไย	ปานกลาง
5. การให้ปุ๋ย	ปานกลาง
6. การบำรุงดิน	ปานกลาง
7. การป้องกัน กำจัด โรคแมลง	ปานกลาง
8. การกำจัดวัชพืช	มาก
9. การบังคับการออกดอก	น้อย
10. การเก็บเกี่ยว	ปานกลาง
11. การคัดขนาดและคุณภาพ	ปานกลาง
12. การตลาด	ปานกลาง
สรุปภาพรวม	ปานกลาง

3.2 การศึกษาแหล่งความรู้การผลิตลำไยคุณภาพ พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้จากช่องทางการได้รับการส่งเสริมความรู้ในการผลิตลำไยคุณภาพจากสื่อต่างๆ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แหล่งความรู้และช่องทางการได้รับการส่งเสริมความรู้ในการผลิตลำไยคุณภาพ

ประเด็น	การได้รับการส่งเสริมแหล่งความรู้
1. สื่อบุคคล	ปานกลาง
2. สื่อสิ่งพิมพ์	น้อย
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	น้อย
4. การส่งเสริมความรู้จากหน่วยงานต่างๆ	น้อย
สรุปภาพรวม	น้อย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

4. การยอมรับการผลิตรายคุณภาพตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ลำไย

การยอมรับการผลิตรายคุณภาพและการนำไปปฏิบัติ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการยอมรับและนำไปปฏิบัติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การยอมรับการผลิตรายคุณภาพในเชิงปฏิบัติ

ประเด็น	ร้อยละที่เกษตรกรนำไปปฏิบัติ
1. พันธุ์	91.0
2. การปลูกและดูแลรักษา	88.7
3. การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	95.4
4. การเก็บเกี่ยวและปฏิบัติการหลังเก็บเกี่ยว	88.2
5. การบันทึกข้อมูล	26.1
สรุปภาพรวม	77.9

การยอมรับการผลิตรายคุณภาพในเชิงการปฏิบัติ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการยอมรับและนำไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการเลือกใช้พันธุ์ที่กรมส่งเสริมแนะนำ เช่น พันธุ์อีดอ สีม่วง เกษตรกรทั้งหมดทำการปลูกลำไยในดินมีความอุดมสมบูรณ์ระบายน้ำได้ดี มีการนำกิ่งพันธุ์ที่มาจากต้นแม่ที่สมบูรณ์ และเก็บผลผลิตในสถานที่ที่สะอาด มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีวัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรค และมีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่ทำการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวันปฏิบัติการต่างๆ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

5. ความคิดเห็นต่อการผลิตลำไยคุณภาพ เกษตรกรมีความคิดเห็นภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นต่อการผลิตลำไยคุณภาพ

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น
1. เทคโนโลยีการผลิตลำไยที่ได้รับมีความสอดคล้องกับการผลิตลำไยที่ท่านปฏิบัติอยู่ก่อนแล้ว	มาก
2. เทคโนโลยีการผลิตลำไยเป็นเทคโนโลยีที่สามารถนำมาปฏิบัติในสวนท่านได้	มาก
3. ผลของการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน	มาก
4. การใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยทำให้ท่านจำหน่ายผลผลิตลำไยได้ในราคาที่สูงขึ้น	มาก
5. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตลำไยสามารถหาได้ง่าย	มาก
6. การใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยทำให้ท่านต้องใช้ต้นทุนการผลิตลำไยมากเกินไป	มาก
7. การใช้เทคโนโลยีส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตลำไยช่วยให้ท่านได้ผลผลิตลำไยสูงขึ้น	มาก
8. การใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยที่ใช้ในการผลิตลำไยทำให้ผลผลิตลำไยมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานความต้องการของตลาด	มาก
9. การใช้เทคโนโลยีส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตลำไยช่วยให้ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้น	มาก
10. ความสำเร็จในการทำสวนลำไยของท่านเป็นผลเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยที่ถูกต้องและเหมาะสม	มาก
11. วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการผลิตลำไยสามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น	มาก
สรุปภาพรวม	มาก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการผลิตลำไยคุณภาพ

6.1 ปัญหา ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับปัญหาในการผลิตลำไยคุณภาพ

ประเด็น	ระดับปัญหา
1. ด้านปัจจัยการผลิต	ปานกลาง
2. ด้านความรู้	ปานกลาง
3. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่	ปานกลาง
4. ด้านการตลาด	มาก
5. ด้านการเก็บเกี่ยว	ปานกลาง
6. ด้านการบรรจุหีบห่อ	ปานกลาง
สรุปภาพรวม	ปานกลาง

6.2 ข้อเสนอแนะ

(1) ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยการผลิต ได้แก่ ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเรื่องการควบคุมราคาปัจจัยการผลิตให้มีราคาดุล และเน้นสินค้าที่มีคุณภาพ ต้องการสนับสนุนแหล่งเงินทุนที่ดอกเบี้ยต่ำ ต้องการให้มีการแนะนำลำไยพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่

(2) ข้อเสนอแนะด้านความรู้ ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดอบรมเรื่องการผลิตลำไยคุณภาพเป็นประจำทุกปี ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำให้ลำไยออกดอกดี ติดผลดกทุกปี ต้องการความรู้เรื่องการคัดเกรดและการเก็บเกี่ยวลำไยคุณภาพ อยากให้มีการจัดอบรมเรื่องการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตลำไย การวางแผนการผลิต ต้องการความรู้เรื่องการตลาด ต้องการความรู้เรื่องการทำลำไยนอกฤดู อยากให้มีการทำหนังสือหรือเอกสารเรื่องเทคโนโลยีการดูแลลำไยให้ได้คุณภาพแก่เกษตรกร ต้องการความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีต่างๆ ในลำไยที่ถูกต้องเหมาะสม ต้องการให้มีการศึกษาดูงานแปลงลำไยที่ประสบผลสำเร็จ ต้องการให้มีการวิเคราะห์ดินเพื่อการใส่ปุ๋ยที่ถูกต้อง

(3) ข้อเสนอแนะด้านการตลาด ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดตั้งกลุ่มและมีคณะกรรมการจัดซื้อในระดับตำบล และซื้อลำไยของสมาชิกในราคาที่ยุติธรรม สนับสนุนข้อมูลทางการตลาดล่วงหน้า ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้หาตลาดรองรับผลผลิตตลอดฤดูเก็บเกี่ยวและซื้อในราคาที่สูง หรือมีการรับซื้อแบบประกันราคา ต้องการให้มีแหล่งรับซื้อใกล้บ้าน ส่งเสริมการทำลำไยส่งออก

(4) ข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน ภาครัฐ ได้แก่ ต้องการให้เข้ามาส่งเสริมการผลิต แหล่งเงินทุนและการตลาด ต้องการให้เข้ามาส่งเสริมในพื้นที่แก่กลุ่มเกษตรกรที่สนใจและติดตามผลตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตลำไยคุณภาพจนถึงการจำหน่ายลำไยสู่ตลาด ต้องการให้มีการช่วยกำกับราคารับซื้อลำไยของพ่อค้าคนกลางไม่ให้มีการเอาเปรียบเกษตรกร ต้องการให้มีการส่งเสริมศักยภาพการผลิตลำไย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

หาความรู้ใหม่ๆ มาเสริมให้เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ต้องการให้มีการจัดศึกษาดูงานด้านการผลิตลำไยคุณภาพจากแปลงที่ประสบความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ทางเศรษฐกิจและทางสังคม ของเกษตรกรอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านพบว่า

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 55.31 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับ กิริณี แก้วใส (2555 : บทคัดย่อ) ศึกษาการผลิตลำไยของเกษตรกรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และอายุใกล้เคียงกับ ปิยะธิดา มานะสถิตพงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมในการผลิตลำไยของเกษตรกรอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 50.27 ปี และการศึกษาสอดคล้องกับ รักเกียรติ ขอบเกื้อ (2550 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.98 คน ใกล้เคียงกับ รักเกียรติ ขอบเกื้อ (2550 : บทคัดย่อ) พบว่า มีแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.95 คน เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 149,000 บาท มีอาชีพหลักคือการทำไร่ และมีอาชีพรองคือการทำสวนลำไย ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิต ขัดแย้งกับ ปิยะธิดา มานะสถิตพงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) พบว่า เกษตรกรมีรายได้สุทธิต่อปี 238,000 บาท เพราะผลการศึกษาเกษตรกรมีการทำสวนลำไยเป็นอาชีพรอง โดยมีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 6.54 ไร่ และใช้เงินทุนตนเองในการผลิตลำไย จึงทำให้มีรายได้จากการขายผลผลิตลำไยต่อปีน้อยกว่าเกษตรกรในจังหวัดอื่น

1.3 สภาพทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า เกษตรทั้งหมดเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สอดคล้องกับ ปิยะธิดา มานะสถิตพงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) พบว่าเกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร เป็นกลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2. สภาพการผลิต พบว่า

2.1 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกลำไยในสภาพพื้นที่ชายเขา ลักษณะดินที่ปลูกลำไยเป็นดินลูกรัง ใช้ระยะการปลูกลำไย 8x8 เมตร ขัดแย้งกับ รักเกียรติ ขอบเกื้อ (2550 : บทคัดย่อ) พบว่าสวนลำไยของเกษตรกรส่วนใหญ่มีลักษณะสภาพพื้นที่ปลูกลำไยเป็นพื้นราบ เป็นดินร่วน และยังขัดแย้งกับ กิริณี แก้วใส (2555 : บทคัดย่อ) พบว่าส่วนใหญ่ลักษณะสภาพพื้นที่ปลูกลำไยเป็นพื้นที่ราบ ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพภูมิประเทศของอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีลักษณะเป็นภูเขามากกว่าที่ราบ และดินบริเวณชายเขาส่วนใหญ่จะเป็นดินลูกรัง ซึ่งตามหลักวิชาการ การปลูกและการดูแลรักษาลำไย (พาวันและคณะ, 2547) ดินปลูกที่ให้ลำไยมีการเจริญเติบโตได้ดีคือดินร่วนปนทรายและดินตะกอน จึงอาจส่งผลให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากการขายลำไยน้อยกว่าลำไยในพื้นที่อื่น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

2.2 ขนาดพื้นที่ปลูกลำไย เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 6.54 ไร่ ใกล้เคียงกับ รักเกียรติ ชอบเกื้อ (2550: บทคัดย่อ) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 6.71 ไร่ แต่ขัดแย้งกับ ปิยะธิดา มานะสถิตพงศ์ (2551: บทคัดย่อ) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่การผลิกลำไย 8.30 ไร่ ต่อครัวเรือน เพราะผลการศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ และปลูกลำไยเป็นอาชีพรอง จึงอาจทำให้มีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ยน้อยกว่าเกษตรกรในจังหวัดอื่น

2.3 เกษตรกรทั้งหมดอาศัยน้ำฝนเป็นแหล่งน้ำในการปลูกลำไย โดยส่วนใหญ่ไม่มีการให้น้ำลำไยขัดแย้งกับ รักเกียรติ ชอบเกื้อ (2550: บทคัดย่อ) พบว่าแหล่งน้ำที่ใช้เป็นของตนเอง วิธีการให้น้ำเป็นแบบฝอยเหนือดิน และขัดแย้งกับ กิริณี แก้วใส (2555: บทคัดย่อ) พบว่าแหล่งน้ำที่ใช้ เป็นคลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำธรรมชาติ วิธีการให้น้ำใช้ระบบสปริงเกอร์ฝอยเหนือดิน เพราะผลการศึกษาเกษตรกรมีความรู้เรื่องการวางระบบน้ำในระดับน้อย และมีปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำในระดับมาก

2.4 เกษตรกรส่วนใหญ่ขายลำไยให้พ่อค้าคนกลาง ลำไยที่ขายได้มีเกรด AA เฉลี่ย 852.30 กิโลกรัม เกรด A เฉลี่ย 1,808.75 กิโลกรัม และเกรด B เฉลี่ย 1,374.30 กิโลกรัม เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการขายลำไยเฉลี่ย 27,660.50 บาท ใกล้เคียงกับ รักเกียรติ ชอบเกื้อ (2550: บทคัดย่อ) พบว่าเกษตรกรขายลำไยได้เฉลี่ย 10,231.20 บาท และใกล้เคียงกับ นิภาพร วงศ์สะอาด (2555: บทคัดย่อ) พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 43,478 บาท ต่อไร่ แต่ขัดแย้งกับ สวัสดิ์ กระรัตน์ (2545: บทคัดย่อ) พบว่าเกษตรกรได้ปริมาณผลผลิตลำไยเฉลี่ย 7,704.12 กิโลกรัม มีรายได้เฉลี่ย 113,407.22 บาทต่อปี เพราะผลการศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนลำไยเป็นอาชีพรอง ลักษณะดินที่ปลูกลำไยเป็นดินลูกรัง และมีปัญหาเรื่องการขาดความรู้ด้านการกระตุ้นให้ลำไยออกดอกและด้านการดูแลรักษาลำไยติดผลในระดับมาก จึงทำให้ผลผลิตลำไยที่ขายได้ส่วนใหญ่เป็นลำไยเกรด A มากกว่าเกรด AA ส่งผลให้มีรายได้จากการขายลำไยเฉลี่ยน้อยกว่าเกษตรกรในจังหวัดอื่นบ้าง

3. ความรู้และแหล่งความรู้การผลิตลำไยคุณภาพ

3.1 ระดับความรู้ของเกษตรกรในการผลิกลำไยคุณภาพ เกษตรกรมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์ลำไย และการกำจัดวัชพืช เกษตรกรมีความรู้ระดับน้อยอยู่ 2 ประเด็น คือ การวางระบบน้ำ และการบังคับการออกดอก เพราะผลการศึกษาเกษตรกรทั้งหมดอาศัยน้ำฝนเป็นแหล่งน้ำในการปลูกลำไย โดยส่วนใหญ่ไม่มีการให้น้ำลำไย จึงส่งผลให้เกษตรกรมีระดับความรู้ในการวางระบบน้ำและการบังคับการออกดอกอยู่ในระดับน้อย

3.2 แหล่งความรู้การผลิตลำไยคุณภาพ เกษตรกรได้รับความรู้จากช่องทางการได้รับการส่งเสริมความรู้ในการผลิกลำไยคุณภาพจากสื่อต่างๆ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้จากสื่อต่างๆ ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ สื่อบุคคล และเกษตรกรได้รับความรู้จากสื่อต่างๆ ระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมความรู้จากหน่วยงานต่างๆ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำไร่ อายุเฉลี่ย 55.31 ปี และมีปัญหาด้านความรู้และการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ในระดับปานกลาง จึงอาจส่งผลทำให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งความรู้จากหน่วยงานต่าง สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่สะดวก จึงมีความรู้ในระดับน้อย และเจ้าหน้าที่ภาครัฐอาจจะมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรเพียงบางกลุ่มหรืออาจจะให้การส่งเสริม ไม่ต่อเนื่อง เกษตรกรจึงได้รับความรู้จากสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

4. การยอมรับการการผลิตลำไยคุณภาพตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ลำไย

การยอมรับการผลิตลำไยคุณภาพในเชิงการปฏิบัติ เกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติ แต่มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่ทำการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวันปฏิบัติการต่างๆ เพราะผลการศึกษาเกษตรกร จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำไร่ อายุเฉลี่ย 55.31 ปี และได้รับความรู้จากช่องทางการได้รับการส่งเสริมความรู้ในการผลิตลำไยคุณภาพจากสื่อต่างๆ อยู่ในระดับน้อย จึงส่งผลทำให้เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญและขาดการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวันปฏิบัติการต่างๆ ในการผลิตลำไย

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการผลิตลำไยคุณภาพ

5.1 ปัญหา ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีปัญหาระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการตลาด และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยการผลิต ด้านความรู้ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ด้านการเก็บเกี่ยว ด้านการบรรจุหีบห่อ เพราะผลการศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่ขายลำไยให้พ่อค้าคนกลาง ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิต และเกษตรกรมีช่องทางการได้รับการส่งเสริมความรู้ในการผลิตลำไยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย จึงส่งผลให้เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดอยู่ในระดับมาก

5.2 ข้อเสนอแนะ

(1) ด้านปัจจัยการผลิต ได้แก่ ต้องให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเรื่องการควบคุมราคาปัจจัยการผลิตให้มีราคาดลดลง และเน้นสินค้าที่มีคุณภาพ ต้องการสนับสนุนแหล่งเงินทุนที่ดอกเบี้ยต่ำ ต้องการให้มีการแนะนำลำไยพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ สอดคล้องกับ รักเกียรติ ชอบเกื้อ (2550: บทคัดย่อ) พบว่าเกษตรกรต้องการให้มีการควบคุมราคาปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง จัดงบประมาณสนับสนุนกองทุนหมุนเวียนการซื้อปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง

(2) ด้านความรู้ ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดอบรมเรื่องการผลิตลำไยคุณภาพน้อยๆ ต้องการให้มีการจัดอบรมเรื่องการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตลำไย การคัดเกรดและการเก็บเกี่ยวลำไยคุณภาพ การตลาด การทำลำไยนอกฤดู การใช้สารเคมีต่างๆ ต้องการให้มีการศึกษาดูงานแปลงลำไยที่ประสบผลสำเร็จ ต้องการให้มีการวิเคราะห์ดินเพื่อการใส่ปุ๋ยที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ ชงชัย สายวงศ์คำ (2549: บทคัดย่อ) พบว่าควรมีการถ่ายทอดความรู้การผลิตที่ได้มาตรฐาน

(3) ด้านการตลาด ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดตั้งกลุ่มและมีคณะกรรมการจัดซื้อในระดับตำบล และซื้อลำไยของสมาชิกในราคาที่ยุติธรรม สนับสนุนข้อมูลทางการตลาดล่วงหน้า ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้หาตลาดรองรับผลผลิตตลอดฤดูเก็บเกี่ยว และซื้อในราคาที่สูงหรือมีการรับซื้อแบบประกันราคา สอดคล้องกับ รักเกียรติ ชอบเกื้อ (2550: บทคัดย่อ) พบว่าเกษตรกรต้องการให้ราคาขายผลผลิตเกิดจากเกษตรกรเป็นผู้กำหนดราคาได้เอง รัฐบาลกำหนดราคา 15-20 บาทต่อกิโลกรัม ให้มีโครงการประกันราคา

(4) ด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ต้องการให้เข้ามาส่งเสริมการผลิต แหล่งเงินทุนและการตลาด เข้ามาส่งเสริมในพื้นที่แก่กลุ่มเกษตรกรที่สนใจและติดตามผลตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตลำไยคุณภาพจนถึงการจำหน่ายลำไยสู่ตลาด สอดคล้องกับ ชงชัย สายวงศ์คำ (2549: บทคัดย่อ) พบว่าควรมีการถ่ายทอดความรู้การผลิตที่ได้มาตรฐาน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการผลิต จากปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในงานวิจัย เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องขาดแคลนเงินทุนในการผลิตลำไย สารเคมีและปุ๋ยเคมีมีราคาแพง และจากข้อค้นพบในงานวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการดำเนินการดังนี้

- 1) การลดต้นทุนการผลิต ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ จากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น และใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง
- 2) การรวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต เพื่อจะได้ราคาถูก
- 3) ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือในด้านเงินทุนในการผลิตลำไย และมีการติดตามแนะนำเกี่ยวกับการบริหารเงินทุนของเกษตรกรด้วย

2. ด้านความรู้ จากข้อค้นพบในงานวิจัยเกษตรกรส่วนใหญ่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น ไม่มีการตัดแต่งช่อดอก ขาดความรู้ในการบังคับการออกดอก การทำลำไยให้ได้ขนาด AA และยังพบการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชในสวนลำไยหลายชนิด เกษตรกรส่วนใหญ่ก็ยังใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ยังไม่เหมาะสม สูตรปุ๋ยที่ใช้ก็ยังใช้สูตรทั่วไปโดยที่ไม่มีการวิเคราะห์ดินก่อนการใส่ปุ๋ย เกษตรกรได้รับการส่งเสริมความรู้จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการน้อยกว่าเรียนรู้จากบุคคลในครัวเรือนและเพื่อนบ้าน และในภาพรวมเกษตรกรได้รับความรู้จากสื่อต่างๆ ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร นักวิชาการจากกรมพัฒนาที่ดิน อาจารย์จากมหาวิทยาลัย ควรให้คำปรึกษาและให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างเข้าถึง และตรงจุดกับความต้องการของเกษตรกร สะดวกและรวดเร็วด้วย

3. ด้านการตลาด จากข้อค้นพบในงานวิจัยเกษตรกรทั้งหมดจะผลิตลำไยในฤดูเกษตรกรส่วนใหญ่ขายลำไยให้พ่อค้าคนกลาง และประสบปัญหาเรื่องราคาลำไยเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน ราคาตกต่ำ ออกพร้อมกันทำให้ล้นตลาด ถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบเรื่องราคาอีกด้วย ดังนั้นควรมีการดำเนินการดังนี้

- 1) เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต สร้างอำนาจการต่อรองราคาขายให้สูงขึ้น
- 2) รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประกันราคารับซื้อลำไยจากเกษตรกรโดยตรงอย่างมีมาตรฐานและเป็นธรรม ไม่ผ่านผู้ประกอบการ
- 3) รมรณรงค์การโฆษณาประชาสัมพันธ์การบริโภคลำไยผ่านทางสื่อต่างๆ
- 4) สนับสนุนการวิจัยหรือคิดค้นการแปรรูปผลผลิตลำไยเพื่อเพิ่มมูลค่า
- 5) หาตลาดใหม่ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้มากยิ่งขึ้น
- 6) สนับสนุนความรู้เรื่องเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดู เพื่อควบคุมผลผลิตให้ออกสู่ตลาดในช่วงที่มีผู้บริโภคมีความต้องการสูง เป็นการลดความเสี่ยงในเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำของเกษตรกร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพลำไยของเกษตรกร เนื่องจากผลการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า สภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร อาจมีผลต่อการพัฒนาลำไยให้มีคุณภาพ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มในการผลิตและการจัดการด้านการตลาดลำไยของเกษตรกร เนื่องจากผลการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าเกษตรกรมีปัญหาอุปสรรคด้านการตลาด และมีความต้องการให้มีการจัดตั้งกลุ่มและมีคณะกรรมการจัดซื้อในระดับตำบล และซื้อลำไยของสมาชิกในราคาที่ยุติธรรม
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลตอบแทนการผลิตระหว่างการผลิตลำไยในฤดูกับการผลิตลำไยนอกฤดู เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะเกษตรกรที่ผลิตลำไยในฤดูเท่านั้น หากมีการศึกษาข้อมูลการผลิตลำไยนอกฤดู ก็จะมีข้อมูลผลตอบแทนการผลิตซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเปรียบเทียบ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับเกษตรกรและผู้สนใจในการตัดสินใจเลือกปลูกลำไยตามความเหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โครงการการสร้างเครือข่าย การรวมกลุ่มและเชื่อมโยงข้อมูลของเกษตรกรและชุมชนกรณีศึกษาเรื่อง การปรับปรุงคุณภาพลำไย (2554). สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2557 จาก <http://icomm.eng.cmu.ac.th>
- กิริณี แก้วใส (2555).การผลิตลำไยของเกษตรกรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ปิยะธิดา มานะสถิตพงศ์ (2551).การใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตลำไยของเกษตรกร อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พัชรา แสนสุข (2554).การผลิตและการตลาดลำไยของเกษตรกรในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- รักเกียรติ ขอบเกื้อ (2550).การผลิตและการลงทุนผลิตลำไยของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สวัสดี กระรัตน์ (2545).ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยของเกษตรกรกลุ่มปรับปรุงคุณภาพลำไย อำเภอ เชียงคำ จังหวัดพะเยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อาทร วงษ์สง่า (2547).สภาพการผลิต และการตลาดลำไยเกษตรกรในจังหวัดลำพูน ปี 2546. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ณรงค์ แสงมณีวรรณ (2548).ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหาลำไยปี 2547 ในจังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.